

10. Malendowski W., Szczepaniak M., *Role of euroregions in the process of European integration*, [in:] Malendowski W., Szczepaniak M. (ed.), *Euroregions, bridges to Europe without borders*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warsaw 2000.

11. Opiłowska E., *Transnational as a research paradigm in studies on the borderland*, [in:] Kurcz Z., *Polish borderlands in the process of transformation - from invitations to the debate after the report on research*, [in:] Kurcz Z. (ed.), *Polish borderlands in the process of change, volume IV*, University of Wrocław Publishers, Wrocław 2017.

12. Partycki S., *Mathematical symptoms of the network society*, [in:] *Social organization in network structures. Experience and development prospects in Central and Eastern Europe*, KUL Publishers, Lublin 2016.

13. Powell W.W., *Neither Market nor Hierarchy: Networks forms of organization in reach organizational behavior*, Vol. 12, JAI Press, Greenwich 1990.

14. Suchocka R., *Role of euroregions in processes of shaping national and supranational identity*, [in:] Malendowski W., Szczepaniak M. (ed.), *Euroregions, bridges to Europe without borders*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warsaw 2000.

15. Witkowski P., *Cross-border economic cooperation of economic entities and self-government bodies of the Białowieża powiat*, [in:] Adamowicz M., Siedlecka A. (ed.), *Development of cross-border economic cooperation in the region: Biała Podlaska - Brest*, Wyd. PWSZ in Biała Podlaska, Biała Podlaska, 2007.

ДАНИ ПРО АВТОРА

професор **Sławomir Partycki**

Люблінський католицький університет Іоанна Павла II,

доктор **Dawid Błaszczak**

Державна вища школа Папи Іоанна Павла II у м. Біла Підляська,

доктор **Agnieszka Drewniak**

Центр зустрічі культур

95/97 вул. Сидорська, 21-500 Біла Підляська, Польща

e-mail: dawid-blaszczak@wp.pl

DATA ABOUT THE AUTHORS

Professor **Sławomir Partycki**

The John Paul II Catholic University of Lublin

Doctor **Dawid Błaszczak**

Pope John Paul II State School of Higher Education in Biala Podlaska

Doctor **Agnieszka Drewniak**

Centre for the Meeting Culture in Lublin

Ul. Sidorska 95/97, 21-500 Biala Podlaska, Poland

e-mail: dawid-blaszczak@wp.pl

УДК 327; 339.94

DOI: 10.5281/zenodo.1220813

НАПРЯМИ РОЗШИРЕННЯ КИТАЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ТА ІННОВАЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

**Захарін С.В.,
Лі Інін,
Смірнов Є.В.**

Предмет, мета роботи. Предмет дослідження – стан, тенденції та перспективи китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва. Проаналізовано сучасні тенденції інвестиційного співробітництва між Україною та КНР. Описано зміст ініціативи «Один пояс – Один шлях». Подано оцінку перспектив розширення китайсько-українського інвестиційного співробітництва. Мета роботи – надати науково обґрунтовані пропозиції щодо розширення (зростання обсягів та удосконалення структури) китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва.

Метод або методологія проведення роботи. Використовувалися загальнонаукові та специфічні методи та прийоми наукових досліджень – аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналіз і синтез, абстрагування, метод експертного оцінювання, групування, формально-логічний метод.

Результати роботи. Подано узагальнення стану, тенденцій та перспектив китайсько-українського економічного, інвестиційного та інноваційного співробітництва, наведено пропозиції щодо активізації китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва.

Галузь застосування результатів. Отримані результати можуть бути застосовані при формуванні та реалізації державної зовнішньоекономічної політики, удосконалення механізмів реалізації китайсько-українських інфраструктурних проектів, а також для подальшого розвитку відносин між Україною та КНР.

Висновки. Найбільш привабливими інфраструктурними проектами, що можуть бути реалізовані за участі китайських інвесторів, є оновлення портової інфраструктури, закупівля інноваційного залізничного устаткування, розбудова транспортних переходів на кордонах з європейськими державами. Це особливо актуально в контексті втрачання українською економікою свого транзитного потенціалу.

Ключовим завданням для економічного блоку українського Уряду є продовження радикальних економічних реформ, запровадження гнучких механізмів регулювання економічної активності, проведення виваженої структурно-інвестиційної політики, створення сприятливого ділового клімату для іноземних інвесторів.

Обговорення перспектив активізації китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва слід провести під егідою Комісії зі співробітництва між Урядом України та Урядом КНР (зокрема, за участю фахівців Підкомісії з питань торговельно-економічного співробітництва). За наслідками цього обговорення, яке має пройти із залученням провідних експертів, слід підготувати проекти відповідних нормативних документів.

Слід розробити проект Плану спільних дій КНР та України («Дорожню карту»), який має передбачати реалізацію низки заходів правового, економічного, адміністративного та організаційного характеру, спрямованих на взаємне стимулювання інвестицій. Зрозуміло, що остаточні рішення мають бути ухвалені на політичному рівні.

В рамках активізації двостороннього інвестиційного співробітництва слід передбачити інструменти моніторингу інвестиційної взаємодії підприємств КНР та України, у тому числі з можливістю оперативного вирішення проблем китайських інвесторів в Україні.

Доцільне започаткування Самміту (конференції) високого рівня з перспектив економічного та гуманітарного співробітництва між Україною та КНР, що може проводитись щорічно або один раз на два роки.

Ключові слова: інвестиції, інновації, технології, інвестиційне співробітництво, інфраструктурні проекти, Китай, Україна.

НАПРАВЛЕННЯ РАСШИРЕНИЯ КИТАЙСКО-УКРАИНСКОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО И ИННОВАЦИОННОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Захарин С.В.,
Ли Инин,
Смирнов Е.В.

Предмет, цель работы. Предмет исследования – состояние, тенденции и перспективы китайско-украинского инвестиционного и инновационного сотрудничества. Проанализированы современные тенденции инвестиционного сотрудничества между Украиной и КНР. Описано содержание инициативы «Один пояс – Один путь». Дана оценка перспектив расширения китайско-украинского инвестиционного сотрудничества. Цель работы – дать научно обоснованные предложения по расширению (росту объемов и совершенствованию структуры) китайско-украинского инвестиционного и инновационного сотрудничества.

Метод или методология проведения работы. Использовались общенаучные и специфические методы и приемы научных исследований – анализ, синтез, индукция, дедукция, анализ и синтез, абстрагирование, метод экспертного оценивания, группировка, формально-логический метод.

Результаты работы. Представлено обобщение состояния, тенденций и перспектив китайско-украинского экономического, инвестиционного и инновационного сотрудничества, приведены предложения по активизации китайско-украинского инвестиционного и инновационного сотрудничества.

Область применения результатов. Полученные результаты могут быть применены при формировании и реализации государственной внешнеэкономической политики, совершенствования механизмов реализации китайско-украинских инфраструктурных проектов, а также для дальнейшего развития отношений между Украиной и КНР.

Выводы. Наиболее привлекательными инфраструктурными проектами, которые могут быть реализованы при участии китайских инвесторов, являются обновление портовой инфраструктуры, закупка инновационного железнодорожного оборудования, развитие транспортных переходов на границах с европейскими государствами. Это особенно актуально в контексте утраты украинской экономикой своего транзитного потенциала.

Ключевой задачей для экономического блока украинского Правительства является продолжение радикальных экономических реформ, введение гибких механизмов регулирования экономической активности, проведение взвешенной структурно-инвестиционной политики, создания благоприятного делового климата для иностранных инвесторов.

Обсуждение перспектив активизации китайско-украинского инвестиционного и инновационного сотрудничества следует провести под эгидой Комиссии по сотрудничеству между Правительством Украины и Правительством КНР (в частности, с участием специалистов Подкомиссии по вопросам торгово-экономического сотрудничества). По результатам этого обсуждения, которое должно пройти с привлечением ведущих экспертов, следует подготовить проекты соответствующих нормативных документов.

Следует разработать проект Плана совместных действий КНР и Украины («Дорожную карту»), который должен предусматривать реализацию ряда мер правового, экономического, административного и организационного характера, направленных на взаимное стимулирование инвестиций. Понятно, что окончательные решения должны быть приняты на политическом уровне.

В рамках активизации двустороннего инвестиционного сотрудничества следует предусмотреть инструменты мониторинга инвестиционного взаимодействия предприятий КНР и Украины, в том числе с возможностью оперативного решения проблем китайских инвесторов в Украине.

Целесообразным началом Саммита (конференции) высокого уровня по перспективам экономического и гуманитарного сотрудничества между Украиной и КНР, что может проводиться ежегодно или один раз в два года.

Ключевые слова: инвестиции, инновации, технологии, инвестиционное сотрудничество, инфраструктурные проекты, Китай, Украина.

THE DIRECTION OF EXPANSION OF SINO-UKRAINIAN INVESTMENT AND INNOVATIVE COOPERATION

Zacharin S.,
Li Yining,
Smirnov Y.

The subject, the purpose of the work. Subject of research – the status, trends and prospects for Sino-Ukrainian investment and innovative cooperation. The author analyses modern tendencies of investment cooperation between Ukraine and China. Describes the contents of the initiative «One belt and One road». The estimation of prospects of the Chinese-Ukrainian investment cooperation. The suggestions made about the possibilities of Ukraine's accession to the initiative «Economic belt of the silk Road». The aim of this work is to provide scientifically justified recommendations for the expansion (growth and improvement of the structure), Sino-Ukrainian investment and innovative cooperation.

Method or methodology of work. Was used General scientific and specific methods and techniques of scientific research – analysis, synthesis, induction, deduction, analysis and synthesis, abstraction, method of expert estimation, grouping, formal-logical method.

The results of the work. Provides a synthesis of status, trends and prospects of Sino-Ukrainian economic, investment and innovative cooperation, the proposals for enhancing Sino-Ukrainian investment and innovative cooperation.

The scope of the results. The obtained results can be applied in the formation and realization of state foreign economic policy, improvement of mechanisms for the implementation of Sino-Ukrainian infrastructure projects and for further development of relations between Ukraine and China.

Conclusions. The most attractive infrastructure projects that could be implemented with the participation of Chinese investors, is the upgrade of port infrastructure, purchase of innovative rail equipment, the development of transport crossings on the borders with the European States. This is especially true in the context of the loss of the Ukrainian economy of its transit potential.

A key challenge for the economic bloc of the Ukrainian Government is to continue radical economic reforms, the introduction of flexible mechanisms of regulation of economic activity, and implement a balanced structural-investment policy, creation of favorable business climate for foreign investors.

The prospects of intensification of the Sino-Ukrainian investment and innovative cooperation should be undertaken under the auspices of the Commission for cooperation between the Government of Ukraine and the Government of China (in particular, with the participation of specialists of the Subcommittee on trade and economic cooperation). The results of this discussion to be held with the participation of leading experts should prepare a draft of relevant regulations.

Should develop a draft Plan of joint actions of China and Ukraine (Road map), which shall provide for the implementation of a number of measures of legal, economic, administrative and organizational nature, aimed at mutual promotion of investments. It is clear that the final decision should be made at the political level.

Within the framework of boosting bilateral investment cooperation should provide tools for monitoring the investment interaction of the enterprises of China and Ukraine, including the possibility of efficiently solving the problems of Chinese investors in Ukraine.

Appropriate beginning of the Summit (conference) high-level prospects for economic and humanitarian cooperation between Ukraine and China that could be performed annually or once in two years.

Keywords: investments, innovations, technologies, investment cooperation, infrastructure projects, China, Ukraine.

Актуальність дослідження. Українська економіка відчуває гостру нестачу інвестиційних ресурсів. Одним із способів залучення додаткових інвестицій є стимулювання припливу іноземних інвестицій. Однак найвищу цінність для відтворювального процесу представляють ті іноземні інвестиції, які спрямовуються на реалізацію крупних виробничих та інфраструктурних проєктів, а також вкладаються у сучасні види діяльності, зокрема у високотехнологічні галузі. В цьому контексті значні перспективи матиме робота із стимулювання припливу китайських інвестицій, оскільки китайські інвестори орієнтовані в першу чергу на реалізацію стратегічно важливих

довгострокових проєктів. Слід також врахувати, що з 2011 р. між КНР та Україною встановлено відносини стратегічного партнерства. Вказане створює додаткові можливості для активізації китайсько-українського співробітництва у економічній сфері, зокрема щодо розширення інвестиційної взаємодії.

Однак через низку об'єктивних та суб'єктивних чинників обсяги інвестиційного співробітництва (приплив китайських інвестицій в Україну, приплив українських інвестицій до КНР, розробка та здійснення спільних інвестиційних проєктів тощо) знижуються.

Відтак, виникає доцільність розробки науково обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на обґрунтування перспективних форм китайсько-українського інвестиційного співробітництва.

Ступінь дослідження даної проблеми вченими, аналіз публікацій. Над проблемами українсько-китайського співробітництва у торговельно-економічній та інвестиційній сферах плідно працюють вітчизняні науковці А.Гончарук [2], С.Кошовий [2], В.Поворозник [6], В.Перебийніс [6], Є.Ярошенко [8], а також іноземні науковці М.Качмарські [9], Л.Зуокуї [10] та ін. В полі зору вчених знаходяться питання практичної активізації економічного співробітництва між Україною та Китаєм, в основному у торговельній сфері. В той же час у економічній літературі не представлено оцінок щодо можливостей та перспектив участі України у реалізації інфраструктурних інвестиційних проєктів. Вказане є особливо актуальним в контексті реалізації ініціативи «Один пояс – один шлях» з урахуванням можливості приєднання до цієї ініціативи України.

Предмет дослідження – стан, тенденції та перспективи китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва. Проаналізовано сучасні тенденції інвестиційного співробітництва між Україною та КНР.

Мета роботи – надати науково обґрунтовані пропозиції щодо розширення (зростання обсягів та удосконалення структури) китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва.

Завдання дослідження:

1. узагальнити історичні передумови китайсько-українського співробітництва в економічній сфері.
2. виявити ключові тенденції китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва.
3. надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на активізацію та підвищення ефективності китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва.

Методи. Використовувалися загальнонаукові та специфічні методи та прийоми наукових досліджень – аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналіз і синтез, абстрагування, метод експертного оцінювання, групування, формально-логічний метод.

Постановка проблеми. Проаналізовано сучасні тенденції інвестиційного співробітництва між Україною та КНР. Описано зміст ініціативи «Один пояс – Один шлях». Подано оцінку перспектив розширення китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва. Внесено пропозиції щодо можливостей приєднання України до ініціативи «Економічний пояс Великого Шовкового Шляху».

Результати дослідження. Між Китайською Народною Республікою (КНР) та Україною встановлено відносини стратегічного партнерства [1]. Нині договірно-правова база двосторонніх відносин, за повідомленням Міністерства закордонних справ України, налічує 300 документів, у тому числі 178 документів основного списку (угоди і договори) і 122 документи додаткового списку (протоколи міжурядових комісій, підкомісій, контракти про підготовку військовослужбовців та ін.) [3]. Зокрема, у 1992 р. між Урядом України і Урядом Китайської Народної Республіки укладено Угоду про торговельно-економічне співробітництво, відповідно до якої між сторонами встановлено режим найбільшого сприяння щодо стягнення митних зборів на експортні та імпорتنі товари обох країн, податків та інших внутрішніх зборів.

Відносини стратегічного партнерства між Китайською Народною Республікою (КНР) та Україною було встановлено порівняно нещодавно – у 2013 р. [1].

Китайська влада оголосила про ініціативу створення «Економічного поясу Великого Шовкового Шляху». Вказана ініціатива представляє собою особливу форму поглибленого співробітництва Китаю, держав Центральної Азії та Європи. Вона спрямована, зокрема, на гармонізацію торговельних, митних, транспортних, логістичних та інших процедур. Одним із інструментів реалізації ініціативи стане проектування та виконання інвестиційних проєктів, спрямованих на розбудову відповідної сучасної інфраструктури. Йдеться, зокрема, про будівництво нових об'єктів, що будуть орієнтовані на надання комерційних послуг найвищої якості. Україна поки що не є повноцінним учасником цього проєкту через низку об'єктивних та суб'єктивних причин.

У березні 2015 року за дорученням Держради КНР Державний комітет у справах розвитку і реформ, Міністерство закордонних справ і Міністерство торгівлі Китаю підготували і опублікували документ «Чудові перспективи і практичні дії щодо спільного створення Економічного поясу Шовкового шляху і Морського Шовкового шляху XXI століття», в якому наголошується, що ініціатива «Один пояс – один шлях» є відкритою для всіх країн, міжнародних і регіональних організацій, а також створює основу для економічного співробітництва КНР із зацікавленими країнами. У документі також визначені завдання у сфері інфраструктурного будівництва, інвестицій у промислові потужності, освоєння природних ресурсів, торговельно-економічного та фінансового співробітництва, гуманітарних обмінів, захисту навколишнього середовища і взаємодії на морі.

Вказане створює привабливе політичне та правове підґрунтя для активізації економічного співробітництва між КНР та Україною.

Проте обсяги економічного (зокрема, інвестиційного) співробітництва між підприємствами обох країн не можна вважати задовільними. Протягом 2014-2015 рр. між Україною та КНР зафіксовано зниження обсягів динаміки зовнішньої торгівлі товарами та послугами.

Таблиця 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами та послугами між КНР та Україною, млрд.дол.США

	2012	2013	2014	2015	2016
З України до Китаю	1,858	2,760	2,719	2,439	1,892
З Китаю до України	7,924	7,533	5,456	3,898	4,784
Товаробіг	9,782	10,294	8,176	6,339	6,676

Складено за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Державної служби статистики України

Динаміка торгівлі між Китаєм та Україною в 2014-2015 рр. продемонструвала падаючий тренд, у 2016 р. спостерігалось невелике зростання (за рахунок збільшення поставок китайських товарів в Україну). За повідомленням Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, у 2016 р. загальний товарообіг між КНР та Україною становив 6,676 млрд.дол.США, у тому числі поставки з України до Китаю оцінено у 1,892 млрд.дол.США, поставки з Китаю до України – у 4,784 млрд.дол.США. Протягом усього досліджуваного періоду обсяг поставок китайських товарів та послуг до України були значно вищими, ніж обсяг поставок українських товарів та послуг до Китаю.

У 2016 р. загальний обсяг українського експорту послуг становив 9,868 млрд. дол.США (в тому числі експорт послуг з України в Китай – 0,060 млрд. дол.США). На частку Китаю припадає 0,6% українського експорту послуг. Обсяг поставок китайських послуг в Україну в 2016 р. склав 0,096 млрд. дол.США, що становить 1,8% від всього обсягу імпорту послуг в Україну.

У 2016 р. загальний обсяг товарного експорту з України склав 36,362 млрд. дол.США. (в тому числі експорт товарів з України в Китай – 1,832 млрд. дол.США). На частку Китаю припадає 5,0% українського товарного експорту. Обсяг поставок китайських товарів в Україну в 2016 р. склав 4,688 млрд. дол.США, що становить 11,9% від усього обсягу товарного імпорту, що надходить в Україну.

КНР займає друге місце за обсягом товарообігу України з країнами світу. Іншими словами, КНР є стратегічно важливим торговельним партнером для України. Однак зовнішньоторговельне сальдо є позитивним для Китаю і негативним для України.

Не можна визнати позитивною і динаміку інвестиційного співробітництва між двома країнами.

Таблиця 2. Динаміка притоку прямих китайських інвестицій в економіку України (станом на початок року), млн. дол.США

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	01.07.2017
Приріст протягом попереднього року	0,9	2,2	3,3	6,9	-1,6	-3,7	-3,6	0,4
Нагромаджений обсяг	13,1	15,3	18,6	25,5	23,9	20,2	16,6	17,0

Складено за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Державної служби статистики України

У 2014-2016 рр. обсяг приросту китайських інвестицій, вкладених в українські об'єкти, що є негативним, тобто інвестори з КНР вилучали вкладені інвестиції. Правда, у першому півріччі 2017 р. приріст був позитивним (+0,4 млн. дол.США), і станом на 01.07.2017 накопичений обсяг китайських інвестицій в Україні склав 17,0 млн. дол.США. Загалом частка китайських інвестицій у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій, залучених в Україні, становить менше 0,1%.

Загальний обсяг залучених китайських інвестицій, якщо врахувати можливості китайських інвесторів і можливості української економіки, є мізерним. На наш погляд, в першу чергу це пов'язано з високими інвестиційними ризиками української економіки. Невеликий обсяг нагромаджених в Україні китайських інвестицій пояснюється низкою об'єктивних та суб'єктивних причин, ключовими серед яких є загальна політична нестабільність в Україні, наявність конфлікту на Сході України та неконтрольованих владою територій, низький рівень захисту іноземних інвестицій, загальна економічна криза та ін.

7 вересня 2013 р. Голова КНР Сі Цзіньпін оголосив про ініціативу створення «Економічного поясу Великого Шовкового Шляху» як нової форми поглибленого співробітництва Китаю, держав Центральної Азії та Європи. Ініціатива передбачає реалізацію низки заходів, одним із інструментів реалізації проекту стане проектування та виконання великих інфраструктурних інвестиційних проектів [6]. У листопаді 2014 р. китайська влада оголосила про створення інвестиційного фонду у розмірі 40 млрд.доларів США, що можуть бути використані на реалізацію інвестиційних проектів з розвитку наземної та морської інфраструктури [2; 8].

Представляючи концепцію китайської ініціативи, Сі Цзіньпін зосередив увагу на таких ключових завданнях, що вирішуватимуться: посилення координації держав-учасниць у політичній сфері; активізація розбудови єдиної інфраструктурної мережі; гармонізація торговельних режимів, уніфікація торговельних процедур; зростання валютного обігу, зокрема за рахунок розширення використання національних валют держав-учасниць; посилення ролі «економічної дипломатії», зростання туристичних потоків, розширення культурної взаємодії [2]. На нашу думку, КНР де-факто виступив ініціатором створення нової глобальної економічної платформи, спрямованої на подальшу інтеграцію держав до єдиного економічного простору. КНР як один із глобальних лідерів має ресурси для організації та виконання низки широкомасштабних проектів.

Згідно з повідомленнями ЗМІ, в рамках проекту «Економічного поясу Шовкового шляху» розглядається створення трьох економічних коридорів: північного (Китай – Центральна Азія – Росія – Європа), центрального

(Китай – Центральна і Західна Азія – Перська затока і Середземне море) і південного (Китай, Південно-Східна Азія – Південна Азія – Індійський океан). Проект «Морський Шовковий шлях XXI століття» включає в себе створення двох морських маршрутів: один пройде з узбережжя Китаю через Південно-Китайське море в Південно-Тихоокеанський регіон; інший передбачає з'єднання приморські райони Китаю і Європи через Південно-Китайське море і Індійський океан.

Одним з найважливіших факторів розширення співробітництва в регіоні названо взаємодія існуючих багатосторонніх механізмів, в тому числі за участю Шанхайської організації співробітництва (ШОС).

З економічної точки зору, ініціатива «Один пояс – один шлях» акцентує увагу на створення нових і модернізацію існуючих економічних коридорів» - транспортних комунікацій (автомобільних доріг, залізничних шляхів, аеропортів, морських терміналів і т. д.), а також супутньої інфраструктури (включаючи логістичні центри, складські термінали тощо). Ініціатива «Один пояс – один шлях» передбачає реалізацію низки заходів в інвестиційній сфері, в тому числі проектування та виконання великих інфраструктурних проектів [6]. У листопаді 2014 р. китайська влада оголосила про створення інвестиційного фонду у розмірі 40 млрд. доларів США, які можуть бути використані на реалізацію інвестиційних проектів з розвитку наземної та морської інфраструктури [2; 8]. Результатом цієї інтеграції має стати, зокрема, повне зняття бар'єрів, що заважають вільному руху економічних факторів (товарів, послуг, капіталів, робочої сили, валюти тощо) [10].

Про своє бажання долучитися до ініціативи публічно заявили Уряди Казахстану, Комбоджи, Лаосу, Шрі-Ланки, Мальдів, Польщі, Литви, Російської Федерації, Ізраїлю, Австрії, Греції, Таджикистану, Афганістану, Туреччини, Індонезії, Єгипту, Угорщини [2]. Потенційно, на думку китайських економістів, ініціатива передбачає участь понад 60 держав [8; 9]. До речі, у вересні 2016 р. у Китаї перебував Президент Білорусі Олександр Лукашенко, і згідно повідомлень засобів масової інформації центральною темою білорусько-китайських перемовин стали можливості та перспективи участі Білорусі у ініціативі «Економічний пояс Великого Шовкового Шляху».

Вказана ініціатива реалізується на фоні вражаючих економічних успіхів КНР. Зокрема, протягом останніх років Китай продемонстрував низку вражаючих результатів у залученні інвестицій, інновацій та нових технологій. У 2014 р. обсяг залучених до КНР прямих іноземних інвестицій перевищили рівень 2005 р. у 8 разів. Станом на 2015 р., обсяг «нефінансових» прямих іноземних інвестицій досяг 56 млрд.дол.США. При цьому обсяг китайських інвестицій, вкладених в об'єкти інших країн, оцінюються у 20 млрд.дол.США [6]. Зазначене неодмінно призводитиме до зростання обсягів торгово-економічного співробітництва. Приміром, за даними Міністерства торгівлі КНР, річний товарообіг Китаю з країнами Центральної та Східної Європи виріс з 43,9 млрд.дол.США у 2010 р. до 60,2 млрд.дол.США у 2014 р. [6]. За наявними прогнозами, у 2020 р. цей обсяг має зрости до 120 млрд.дол.США [6; 10]. Бажання долучитися до реалізації ініціативи виказали Уряди Казахстану, Комбоджи, Лаосу, Шрі-Ланки, Мальдів, Польщі, Литви, Російської Федерації, Ізраїлю, Австрії, Греції, Таджикистану, Афганістану, Туреччини, Індонезії, Єгипту, Угорщини [2]. Потенційно, на думку китайських економістів, ініціатива передбачає участь понад 60 держав [8; 9].

Задля фінансування проектів концепції «Один пояс – один шлях» у Китаї були створені два нових фінансових інститути: Азіатський банк інфраструктурних інвестицій (АБІІ) і Фонд Шовкового шляху. Метою Азіатського банку інфраструктурних інвестицій, угоду про створення якого було підписано 29 червня 2015 року, є фінансування великих інфраструктурних проектів країн-засновників банку і сприяння їх економічному розвитку. На сьогоднішній день, якщо вірити повідомленням ЗМІ, в число засновників банку входять 57 країн (в тому числі 37 країн Азії та 20 країн з інших регіонів світу), найбільшими співзасновниками стали Китай, Індія, Росія, Німеччина та Республіка Корея. Фонд Шовкового шляху був зареєстрований в грудні 2014 року в Пекіні. Формування капіталу Фонду буде проходити в кілька етапів і складе 40 мільярдів доларів.

КНР де-факто виступив ініціатором створення нової глобальної економічної платформи, спрямованої на подальшу інтеграцію держав в рамках єдиного економічного простору. КНР як один з глобальних лідерів має ресурси для організації і виконання низки широкомасштабних проектів. Протягом останніх років Китай продемонстрував ряд вражаючих результатів у підтримці високих темпів економічного розвитку, зростання доходів підприємств і громадян, залучення інвестицій, що стало одним із закономірних результатів проведення політики реформ і відкритості. Зокрема, в 2014 р. обсяг залучених в КНР прямих іноземних інвестицій перевищив рівень 2005 р. у 8 разів. Станом на 2015 р. обсяг «нефінансових» прямих іноземних інвестицій досяг 56 млрд. дол.США. При цьому обсяг китайських інвестицій, вкладених в підприємства та проекти інших країн, оцінюються в 20 млрд. дол.США [6].

Не дивлячись на млявість китайсько-українського економічного та співробітництва, КНР та Україна мають значні взаємні інтереси у економічній сфері. В Україні відкрито представництва або філії китайських фірм Huawei, ZTE, Xipwei. У Китаї працюють представництва українських підприємств - ГК «Укрспецекспорт», ВАР «Мотор-Січ», ВАР «ФЕД», «Креатив Груп», «Корум Груп».

Китай та Україна мають значні економічні інтереси, пов'язані з реалізацією крупних інфраструктурних проектів.

Між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Експортно-імпортним банком КНР підписано Меморандум про взаєморозуміння, яким передбачено ініціювання низки проектів в галузі сільського господарства на суму 3 млрд.дол.США.

Між Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства та Китайською державною компанією CITIC Construction Co., Ltd. підписано Меморандуму про взаєморозуміння,

яким передбачено співробітництво у сфері будівництва житла в Україні. Пілотний проект передбачає будівництво «доступного» житла з можливістю іпотечного кредитування у місті Києві. Загальна вартість проекту - 1 млрд.дол. США.

Між НАК «Нафтогаз України» і Банком розвитку Китаю підписано Кредиту угоду, якою передбачено реалізацію низки спільних проектів у сфері енергетики. Загальна сума угоди – 3,6 млрд.дол.США. Серед проектів, зокрема, передбачено: модернізація низки українських ТЕЦ, будівництво установки газифікації вугілля на Одеському припортовому заводі, оновлення обладнання на об'єктах ВАТ «Укргазвидобування» та ін.

Китайські інвестори зацікавлені у реалізації проекту «Повітряний експрес», який передбачає будівництво залізничної колії з Києва до міжнародного аеропорту «Бориспіль». Вартість вказаного проекту, разом із будівництвом інших інфраструктурних об'єктів, оцінюється у 372 млн.доларів США, які в якості кредиту готові надати китайські партнери.

Нещодавно Україна отримала пропозицію від китайської компанії China National Nuclear Corporation (CNNC) та Industrial & Commercial Bank of China (ICBC) розглянути можливість будови блоку №4 Хмельницької АЕС за технологією Hualong One (HPR-1000). Зокрема, китайська сторона готова надати 85% фінансування від загальної вартості проекту.

У 2017 р. Державна продовольчо-зернова корпорація України (ДПЗКУ) та Державна індустріальна корпорація Китаю (ССЕС) домовилися про збільшення поставок зернових з України до Китаю. Детальні умови поставок будуть визначені за підсумками перемовин, для чого було створено українсько-китайську міжвідомчу робочу групу, яка відпрацює механізм подальшого двостороннього співробітництва між корпораціями. У 2016/17 маркетинговому році ДПЗКУ відвантажила китайській держкорпорації 702 тис. тонн зернових культур, що на 11% перевищує показник попереднього сезону.

Китайські партнери готові продовжувати роботу над проектом запуску «швидкісного потягу», який має зв'язати КНР та європейські країни, але із використанням української території. Проблемою є те, що ширина української колії не співпадає з шириною європейської та китайської колії, проте вказана проблема може бути вирішена шляхом будівництва нових терміналів залізничного обслуговування, які здатні суттєво скоротити час обслуговування вагонів.

Китайські бізнесмени також зацікавлені у збільшенні обсягів закупівель високотехнологічної продукції та високих технологій. Сформульовані пропозиції щодо участі китайських установ у спільній реалізації проектів у сфері розробки та впровадження нанотехнологій. Також між китайськими та українськими підприємствами укладено низку контрактів щодо співробітництва у військово-технічній сфері.

Вказані проекти, які сформульовані та оцінені економічно, дають підстави для стриманого оптимізму щодо можливої активізації китайсько-українського економічного співробітництва.

Крім того, існує значний потенціал розширення співробітництва у сфері випуску високотехнологічної продукції у аерокосмічній сфері, енергомашинобудуванні, автомобілебудуванні, проектування та виробництва літальних апаратів.

Перебуваючи в Україні, заступник Міністра комерції КНР Цянь Кемін наголосив на необхідності успішного завершення розпочатих інвестиційних проектів та пошуку нових «точок зростання» (реалізація нових ініціатив у сфері сільського господарства; реалізація проектів доступного житла, модернізація портової та залізничної інфраструктури тощо) [7; 10]. В цьому контексті економічному блоку українського Уряду доцільно підготувати пропозиції щодо нарощування двосторонніх торгово-економічних та інвестиційних відносин. Навіть в умовах жорстких бюджетних обмежень доцільно та можливо вжити заходів, що не потребують додаткового фінансування з бюджету, у тому числі: підтримка участі підприємств в участі у виставках та ярмарках; взаємодія транскордонних електронних бізнес-платформ; поліпшення регуляторно-правового середовища для торгівлі між двома країнами, а також створення умов для спрощення процедур торгівлі; створення спільних підприємств в промисловій сфері на базі існуючих виробництв, зокрема, у сфері транспортного машинобудування, авіабудування і енергетичного машинобудування [7; 8].

Міністерству економічного розвитку і торгівлі України доцільно підготувати пропозиції щодо нарощування двосторонніх торгово-економічних та інвестиційних відносин. Навіть в умовах жорстких бюджетних обмежень доцільно та можливо вжити заходів, що не потребують додаткового фінансування з бюджету, у тому числі: підтримка участі підприємств в участі у виставках та ярмарках; взаємодія транскордонних електронних бізнес-платформ; поліпшення регуляторно-правового середовища для торгівлі між двома країнами, а також створення умов для спрощення процедур торгівлі; створення спільних підприємств в промисловій сфері на базі існуючих виробництв, зокрема, у сфері транспортного машинобудування, авіабудування і енергетичного машинобудування [7; 8].

Без сумніву, ці та інші перспективні проекти можуть бути реалізовані лише в умовах наявності взаємної довіри, стабілізації загальної економічної ситуації в Україні, за наявності відомих інституційних підстав для подальшого розширення торгівельно-економічного та інвестиційного співробітництва між двома країнами.

Висновки. Китайсько-українське інвестиційне та інноваційне співробітництво має перспективи активізації. Найбільш привабливими інфраструктурними проектами, що можуть бути реалізовані за участі китайських інвесторів, є оновлення портової інфраструктури, закупівля інноваційного залізничного устаткування, розбудова транспортних переходів на кордонах з європейськими державами. Це особливо актуально в контексті втрачання українською економікою свого транзитного потенціалу.

Ключовим завданням для економічного блоку українського Уряду є продовження радикальних економічних реформ, запровадження гнучких механізмів регулювання економічної активності, проведення виваженої структурно-інвестиційної політики, створення сприятливого ділового клімату для іноземних інвесторів.

Обговорення перспектив активізації китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва слід провести під егідою Комісії зі співробітництва між Урядом України та Урядом КНР (зокрема, за участю фахівців Підкомісії з питань торговельно-економічного співробітництва). За наслідками цього обговорення, яке має пройти із залученням провідних експертів, слід підготувати проекти відповідних нормативних документів.

Слід розробити проект Плану спільних дій КНР та України («Дорожню карту»), який має передбачати реалізацію низки заходів правового, економічного, адміністративного та організаційного характеру, спрямованих на взаємне стимулювання інвестицій. Зрозуміло, що остаточні рішення мають бути ухвалені на політичному рівні.

В рамках активізації двостороннього інвестиційного співробітництва слід передбачити інструменти моніторингу інвестиційної взаємодії підприємств КНР та України, у тому числі з можливістю оперативного вирішення проблем китайських інвесторів в Україні.

Доцільне започаткування Самміту (конференції) високого рівня з перспектив економічного та гуманітарного співробітництва між Україною та КНР, що може проводитись щорічно або один раз на два роки.

У подальшому слід провести науково-практичні та аналітично-моніторингові дослідження з питань застосування сучасних фінансових інструментів, спрямованих на активізацію китайсько-українського інвестиційного та інноваційного співробітництва.

Список використаних джерел

1. Відносини з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону [електронний ресурс]. – Доступний з: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/bilateral-cooperation/asia-and-oceania>.
2. Гончарук А. Шовковий шлях: від концепції до практичних кроків (формат взаємодії 16+1) / А.Гончарук, С.Кошовий // Стратегічна панорама. – 2016. - № 1. – С. 26-35.
3. Договірні-правова база між Україною та Китаєм [електронний ресурс]. – Доступний з: <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/legal-acts>.
4. Зовнішньоекономічна діяльність [статистичне видання; електронний ресурс] / Держстат України, 2016. – Доступний з: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності [статистичне видання; електронний ресурс] / Держстат України, 2016. – Доступний з: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Проект «Один пояс – один шлях»: можливості для України / В.Поворозник, В.Перебийніс. – К.: МЦПД, 2015. – 31 с.
7. Торгово-економічне співробітництво з Китаєм – один з пріоритетів для України сьогодні / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [електронний ресурс]. – Доступний з: <http://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=afa2e521-ee22-45c6-8802-da0e91224632&title=NataliiaMikolska-TorgovoeconomichneSpivrobitnitsvoZKitamOdinZPrioritetivDliaUkrainiSogodni>.
8. Ярошенко Є. Місце України в глобальних стратегіях Китаю / Є.Ярошенко. – К.: МЦПД, 2015. – 44 с.
9. Kaszmerski M. The New Silk Road: a versatile instrument in China`s policy / M. Kaszmerski. – OSW Centre for Eastern Studies, 2015. – Number 161. – 89 p.
10. Zuokui L. Central and Eastern Europe in Building the Silk Road Economic Belt / L. Zuokui. – Working Paper Series on European Studies Institute of European Studies Chinese Academy of Social Sciences. – 2014. – Vol. 8. – No. 3. – 130 p.

References

1. Vidnosyny z krai'namy Azijs'ko-Tyhookeans'kogo regionu : <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/bilateral-cooperation/asia-and-oceania>.
2. Goncharuk A., Koshovij S. Shovkovyj shljah: vid koncepcii' do praktychnyh krokiv (format vzajemodii' 16+1) // Strategichna panorama. – 2016. - № 1. – S. 26-35.
3. Dogovirno-pravova baza mizh Ukrai'noju ta Kytajem : <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/legal-acts>.
4. Zovnishn'oekonomichna dijal'nist' [statystychne vydannja / Derzhstat Ukrai'ny, 2016. : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Investycii' zovnishn'oekonomichnoi' dijal'nosti [statystychne vydannja / Derzhstat Ukrai'ny, 2016. : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Proekt «Odyn pojias – odyh shljah»: mozhlyvosti dlja Ukrai'ny / V.Povoroznyk, V.Perebyjnis. – K.: MCPD, 2015. – 31 s.
7. Torgovo-ekonomichne spivrobitnyctvo z Kytajem – odyh z priorytetiv dlja Ukrai'ny s'ogodni / Ministerstvo ekonomichnogo rozvytku i torgivli Ukrai'ny : <http://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=afa2e521-ee22-45c6-8802-da0e91224632&title=NataliiaMikolska-TorgovoeconomichneSpivrobitnitsvoZKitamOdinZPrioritetivDliaUkrainiSogodni>.
8. Jaroshenko Je. Misce Ukrai'ny v global'nyh strategijah Kytaju / Je.Jaroshenko. – K.: MCPD, 2015. – 44 s.
9. Kaszmerski M. The New Silk Road: a versatile instrument in China`s policy. – OSW Centre for Eastern Studies, 2015. – Number 161. – 89 p.
10. Zuokui L. Central and Eastern Europe in Building the Silk Road Economic Belt. – Working Paper Series on European Studies Institute of European Studies Chinese Academy of Social Sciences. – 2014. – Vol. 8. – No. 3. – 130 p.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ:

Захарін Сергій Володимирович, професор
Тяньцзинський університет іноземних мов,
КНР, м.Тяньцзинь, МакЧанг Роуд, 117,
e-mail: ndier@mail.ua

Лі Інін, директор Інституту, професор
Тяньцзинський університет іноземних мов,
КНР, м.Тяньцзинь, МакЧанг Роуд, 117,
e-mail: zzz555@list.ru

Смірнов Євгеній Валерійович, доцент
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Україна, м.Київ, пр.Перемоги, 54/1,
e-mail: sried@mail.ua

ДАнные ОБ АВТОРАХ:

Захарин Сергей Владимирович, профессор
Тяньцзинський університет іноземних мов,
КНР, г.Тяньцзинь, МакЧанг Роуд, 117,
e-mail: ndier@mail.ua

Ли Инин, директор Інституту, професор
Тяньцзинський університет іноземних мов,
КНР, г.Тяньцзинь, МакЧанг Роуд, 117,
e-mail: zzz555@list.ru

Смирнов Евгений Валерьевич, доцент
Киевский національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Україна, г.Київ, пр.Победы, 54/1,
e-mail: sried@mail.ua

INFORMATION ABOUT AUTHORS:

Zakharin Sergii, Professor
Tianjin Foreign Study University
China, Tianjin, MacChang road, 117,
e-mail: ndier@mail.ua

Li Yining, Director of the Institute, Professor
Tianjin Foreign Study University
China, Tianjin, MacChang road, 117,
e-mail: zzz555@list.ru

Smirnov Yevgeniy, associate Professor
Vadym Getman Kyiv national economic University,
Ukraine, Kiev, Pobedy, 54/1,
e-mail: sried@mail.ua

Рецензент: Лацак Віктор Васильович, декан факультету, доктор економічних наук, доцент,
Буковинський університет (м.Чернівці, Україна)

УДК 330.112

DOI: 10.5281/zenodo.1220819

**АНАЛІЗ КОНКУРЕНЦІЇ В ЦІЛЮВИХ СТРАТЕГІЧНИХ ЗОНАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ
МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ**

**Карпенко О.М.,
Карпенко В.М.**

Ключові слова: конкурентоспроможність підприємства, конкурентоспроможність продукції,
конкурентні переваги, ефективність конкуренції, сила ринкової влади, бренд.

**АНАЛИЗ КОНКУРЕНЦИИ В ЦЕЛЕВЫХ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ЗОНАХ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ
МОЛОКОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ**

**Карпенко Е.М.,
Карпенко В.М.**

*Предметом исследования является уровень конкуренции в целевых стратегических зонах
хозяйствования молокоперерабатывающих предприятий.*